

Skogbrannstatistikk

– brent areal

Antall og omfang av skogbranner varierer svært mye med værforholdene. Vanligvis er det våren som er mest utsatt. Da tørker gress og lyng raskt opp etter at snøen har smeltet. Skogbunnen er derfor svært lettantennelig i tørt vær før det kommer nye grønne vekster.

Tekst: Thor Adolfsen

Tabellen nedenfor viser utviklingen av skogbranner fra og med 2001 til og med 2011. Statistikken er hentet fra DSB. Variasjonene er store fra bare 49 branner i 2011 til 205 branner i 2006. I samme periode var brent areal i 2011 1.212 dekar mens det i 2006 var 38.289 dekar. Lavest brente areal er registrert i 2001 med 960 dekar.

I 2006 var det ekstremt tørt og det oppstod mange branner. Den mest kjente er vel den såkalte Frolandsbrannen med ca. 30.000 dekar brent areal. Som følge av denne og andre branner ble det nedsatt et utvalg ledet

av Sigbjørn Johnsen. Utvalget la fram rapporten «Rapport fra arbeidsgruppe opprettet av Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap etter oppdrag fra Justis- og politidepartementet». Rapporten omtaler brannen som den største skogbrannen i nyere tid. Det ble pekt på en rekke kritikkverdige forhold både når det gjaldt forebyggende arbeid og slukkeinnsats. Ett av resultatene fra denne brannen er at det nå sendes ut assisterende leder sammen med slokkehelikopteret. Lederen skal assistere brannsjefen og gi faglige råd under slukkearbeidet.

- Årstall
- Antall branner
- Brent areal i dekar uproduktiv skog
- Brent areal i dekar produktiv skog

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
117	213	198	119	122	205	65	171	109	62	49
843	1 247	9 056	846	2 524	32 222	222	12 102	12 579	1 659	478
52	958	368	323	932	6 067	1 061	19 636	708	6 028	734

Skogbrannstatistikk - årsak

Statistikken som Reidun Mo i DSB har sendt oss, viser at de fleste skogbrannene ikke har oppgitt noen konkret årsak. Trenden i det tallmaterialet som tross alt foreligger viser at det fra og med 2001 til og med 2012 så var 21 branner påsatt forsettlig. I samme periode skyldtes 40 av brannene åpen ild det vil si grilling, bål, sigaretter og så videre. I 33 av brannene var årsaken naturlige fenomen som blant annet lynnedslag. Som en oppsummering kan man si at menneskelig aktivitet som påsatt brann og uforsiktighet med bar ild er de to store hovedårsakene til skogbranner.

Bålbrenning

Allemannsretten i Norge står sterkt. Denne retten betyr i praksis at man kan ferdes fritt i skog og mark, selv om arealene er eid av private. Dette er ikke en selvfølge i andre deler av verden. Det er imidlertid satt en del rammer blant annet når det gjelder brannfaren. Brann- og eksplosjonsvernloven setter i § 5 en del plikter i forhold til brann. Disse pliktene gjelder ikke bare fare for brann i skogen, men gjelder generelt. Disse pliktene er kort oppsummert slik:

- Du plikter å vise aktsomhet så ikke brann oppstår. Dette betyr for eksempel at du må vurdere risiko før du gjør opp et St. Hans-bål eller tenner en grill.
- Ved brann plikter du å varsle de som er i nærheten og brannvesenet.
- Du plikter å delta i slukke- og redningsarbeid når brannvesenet ber om det.

Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn konkretiserer kravene ytterligere. § 8-2 handler om bruk av ild utendørs. Her understrekes det at det er forbudt å gjøre opp ild eller behandle ting som representerer en brannfare. Flatebrenning, brenning av hogstavfall og bråtebrann er lovlig, men da skal det være en ansvarlig leder som skal utarbeide planer

slik at brenningen kan skje på en forsvarlig måte. I slike tilfeller plikter man å varsle brannvesenet. Ut over dette er det forbud mot brenning i skogmark i tidsrommet 15. april til 15. september.

Utredningsleder Kari Jensen i DSB opplyser at kommunestyret kan gjøre bålforbudet kortere for eksempel fra 1. juni til 15. september. Dette kan være aktuelt i Nord-Norge. Når kommunene legger ned totalforbud ved bruk av åpen ild, gjøres dette ofte med henvisning til brann- og eksplosjonsvernlovens § 37.

Bålbrenning, avfallsbrenning og så videre kan også være regulert i andre lover og forskrifter enn de som primært behandler brannfare, for eksempel forurensnings- og helselovgivningen.

Grilling

Det finnes, etter det Brann &

Helitrans har fått fornyet sin kontrakt når det gjelder tjenester i forbindelse med skogbrann.

**Foto: Norges
brannskole.**

Engangsgriller som faller ned fra stativet det er ment å stå på utgjør en stor brannfare. Slike griller kan antenne underlaget, som på dette bildet er vanlige terrassebord.

**Foto: Thor
Kr. Adolfsen**

Rogaland og de omkringliggende kommunene. Gjennom meteorologisk institutt månedsoppsummering for mars, ser vi at perioden har vært svært tørr for Rogaland. Værstasjonen i Stavanger illustrerer dette godt. I februar kom det 23,3 mm, normalen er 75,0 mm. I mars kom det 8,3 mm nedbør, normalen er 80 mm nedbør. Dette kombinert med mye tørt gress og kratt gjør brannfaren svært stor.

Helitrans

Det er helikopterselskapet Helitrans som har stått for slokking av skogbranner de siste årene. DSB har nå fornyet kontrakten som gjelder fra 1. april 2013 og seks år fremover.

Kontrakten inneholder følgende hovedpunkter:

- Skogbrannsløkketjenesten med helikopter skal dekke hele Norge.
- Helikopteret skal, i tillegg til ren slokking, også fungere som transportmulighet for folk og utstyr, som observasjonsplattform for brannsjef eller dennes stedfortreder og som kommunikasjonssenter for store hendelser.
- I beredskapsperioden forplikter leverandøren å ha minst ett helikopter på en base som bestemmes av DSB.
- Beredskapsperioden er primært fra 15. april til 15. august, men DSB kan forskyve denne perioden.

Sikkerhet vet, ikke pålitelig statistikk for hvor mange branner engangsgriller har forårsaket. Vi vet imidlertid om en lang rekke enkelt saker der engangsgriller har vært årsak til både skogbrann, brann i containere og brann i bygninger.

Engangsgriller er svært skjøre konstruksjoner. Det skal svært lite til før de faller av stativene de er ment å stå på. Til tross for dette har verken DSB eller Norsk brannvernforening gått inn for forbud. Det er informasjon om riktig bruk som i dag oppfattes som den beste politikken.

Skogbranner på Sør-Vestlandet – unormalt tørt vær

Jan Bryne, seksjonsleder 110-sentralen, opplyser at det pr. 11. april i år har vært 100 gress-, kratt- og skogbranner i de områdene som dekkes av Brannvesenet Sør-

- Beredskapshelikopteret skal, i beredskapsperioden, være operativt i henhold til Meteorologiske institutts faregrader på følgende måte:
 - Faregrad 3, stor skogbrannfare: 90 minutter
 - Faregrad 2, liten skogbrannfare: 120 minutter
 - Faregrad 1, ingen skogbrannfare: 8 timer
- DSB kan rekvirere flere helikoptre om nødvendig.

Brannskolen – holder gjerne flere kurs i skogbrannsløkking

Konsulent Arild Heitmann ved Norges brannskole opplyser at skolen arrangerer som regel 1 – 2 årlige kurs i skogbrannsløkking. Intensjonen er at kursene arrangeres regionalt, med administrativ tilknytning til Norges brannskole. Kursene holdes der det er behov for det.

Det kreves ingen brannfaglig bakgrunn for opptak til kurset. Målgruppen inkluderer alle nivåer i brannvesen og sivilforsvaret, herunder skogbrannreserve. Kurset er også ment som et tilbud til aktører i skognæringen.

Kursene arrangeres over 3 dager. I 2013 arrangeres 1 kurs (Torpomoen 13.-15.mai).

- Interessen for disse kursene er relativt bra. Vi har ingen problemer med å fylle opp de årlige kursene. Vi har administrativ kapasitet til å arrangere flere kurs hvis det er slik at etterspørselen er større enn det vi kan tilby, sier Heitmann.

Norges brannskole holder gjerne kurs i skogbrannsløkking

Foto: Norges brannskole.